

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Danskeren 1

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Danskeren 1", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 17. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1848_941-txt-shoot-idm1260.pdf (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Den Danske, den Tydske og den Franske Sag.

1.

Saadanne gamle Bogorme som jeg og mine Lige, vi veed jo rigtignok sædvanlig mindst af hvad der foregaaer nærmest omkring os, men dog har jeg lagt Mærke til, at der i *Kiøbenhavn*, ligesom ogsaa i andre store Stæder: *Kiel og Hamborg, Leipzig og Paris*, er kommet Røre iblandt Folk, saa de ikke blot, naar de mødes, spørge ivrig i Munden paa hinanden: *hvad Nyt? hvad Nyt med Posten idag?* men at Mangfoldige af dem ogsaa har Noget paa Hjertet, eller i Hovedet, eller bag Øret, eller dog i Lommen, som de, med det Gode eller med det Onde, ved at lokke eller true, smigre eller skamme ud, ved at regne en heel Hob Navne op, eller ved at trumfe et Par store Stikkere ud, vil have hverandre til at gaae ind paa, til at tale høit for, eller i det *mindste* til at gjøre dem den Tjeneste at *underskrive*. Man mærker ogsaa snart, at Alt løber ud paa en af tre Sager, som man vel giver mange, helst *fremmede* Navne, *18saasom Nationalitet, Humanitet, Socialisme, Republik* o. s. v. men som dog, naar det kommer til Stykket, er enten den *Danske*, den *Tydske* eller den *Franske Sag*, kun at der ikke sjelden er lidt af hver, kiørt underlig forvirret sammen, som det maa skee, naar man helst bruger *fremmede* Ord, altid ubestemte, og tit misforstaaede Ord, til at udtrykke mere eller mindre *fremmede* altsaa uklare Tanker. Det Sidste er egenlig den store Ulykke i disse Dage, thi derfor har man meget ondt ved at blive forstaaet, selv naar man paa *bredt* Dansk siger sin Mening reent ud, og saaledes gik det mig forleden, da jeg ogsaa engang var kommet i "Casino," og sagde naturligviis, som jeg altid har sagt, at jeg er meget *kongeligsindet* og at jeg holder med de *Danske*, saalænge der er et heelt Sidebeen i dem, for gik man ikke saa hen og sagde, at jeg holdt med *Slesvig-Holstenerne* og at jeg vilde have en *Republik*. See, det er jo hvad man kalder en fortvivlet Sag, men jeg troer dog, at ihvormange Sprog man end i *Kiøbenhavn* sædvanlig kiører sammen fra Barnsbeen, saa gaaer dog Naturen over Optugtelsen, saa *Dansk* er dog hvad man kan meest af, derfor vil jeg ikke fortvivle om at blive forstaaet, ja, ikke engang opgive Haabet om at faae en god Slump *Underskrifter* paa min *Petition, Adresse*, eller hvad man, paa Pluddervælsk, vil kalde min venlige Bøn og Begjæring til hele det *Danske Folk*, som kortelig og, 19jegy mener, tillige meget tydelig, lyder saaledes: lad os dog endelig allesammen, hvad vi saa end ellers kan have paa Hjertet eller i Hovedet, eller bag Øret eller i Lommen, nøies med at være hvad vi *er*, at gjøre hvad vi *kan*, og at tage hvad vi kan *faae!* eller, om dette er formeget forlangt paa een Gang, saa lad os dog, hvad vi saa end ellers vil være, endelig *først* være *Danske*, og hvormange levende og døde Sprog vi end agter at lære, saa dog *først* lære at tale og at læse det *Danske*, og hvormeget vi end ellers har Lyst til at forstaae, dog *først* lære at *forstaae* os selv og hinanden, og at hvad vi end ellers ønsker at erhverve eller bevare, vi dog endelig *først* seer til at beholde det lillebitte *Danmark*, fra *Øresund* til *Vesterhav*, og fra *Skagen* til *Kongeaen*, som vi dog, paa en Maade, har det endnu, heelt og holdent, kvit og frit, til evig Arv og Eie for os selv og vore Børn, saa ogsaa de kan have det ældgamle *Danmark* til deres *Fæderneland!*

Dette mit *Danske Haab* midt i *Kiøbenhavn* kan nu vel, baade i *Casino* og i *Hippodromen*, og maaskee selv i *Haandværkerdannelsesforeningen*, findes meget *æventyrligt*, men dels har vi *Danske Landsbybørn* lært af vore Fædre, at *Kiøbenhavn* er dog *ikke Danmark*, saaledes nemlig som *Paris*, desværre for de *Franske*, er *Frankrig*, og dels har dog *Kiøbenhavnerne* ogsaa den Lighed med de gamle *Athenienser*, at naar man 20siger noget Træffende, med et mildt Ansigt, saa klapper de dog, istedetfor at knytte Næver, og hvad kan dog ved denne Leilighed mere træffende siger til *Kiøbenhavnerne*, end:

I skulde ikke nys saameget talt det *Franske*,
Saa havde I kanskee nu bedre vidst det *Danske*.

Jeg finder det derfor slet ikke umuligt, at naar man blot kunde faae *Kiøbenhavnerne* til at give sig lidt Stunder til baade at høre og at læse lidt ordenlig *Dansk*, da vilde de, som for det meste er ganske letnemme, snart fatte den *folkelige* Børnelærdom, at en *Hovedstad* uden *Rige* er ligesaavel tilovers som et Hoved uden Krop og en *Konge* uden *Folk*, og at om *Kiøbenhavn* lærde aldrig saa godt *Fransk* eller *Parisisk*, baade med *Haand* og *Mund*, saa blev *Kiøbenhavn* dog aldrig *Hovedstaden i Frankerig*, som den kun er i *Danmark*, og at dersom *Danmarks Rige* skal bestaae ret længe og findes værdt at være *Hovedstad* i, saa maa *Kiøbenhavnerne* ganske anderledes end hidindtil tage sig af den *Danske Sag* i alle Maader, og istedetfor at rympe Næse ad hvad man kalder *Bonde-Plathed* og *Borgestue-Vittigheder*, smukt tage dem lidt i Forsvar mod de meget pæne Folk, som jeg kalder de snærpede, og som altid er heel eller halv fremmede for *Danmark*. *Kiøbenhavnerne* skulde nemlig dog betænke, at de *fleste* Folk i *Danmark* hverken kan eller lærer nogensinde ret at 21tale *andet* end plat eller bredt *Dansk*, eller at forstaae og gotte sig med *andre* *Vittigheder* end dem, der for de meget forfinede Øren altid vil synes at falde lidt i eller dog at grændse lidt til det Plumpe, men at det dog var meget ønskeligere, om *Menigmand* hos os fik deres *Munde* i Gang paa *Dansk*, med lidt platte Ordsprog og lidt plumpe *Vittigheder*, end at de skulde faae deres endnu plumpere og dertil knyttede *Næver* i Gang paa *Fransk*, for at arbeide paa *Hovedstadens* folkelige *Oplysning* og *Forbedring!* Ja, det troer jeg virkelig, *Kiøbenhavnerne* baade uden meget *Hovedbrud* kunde lære at forstaae, og uden al

Selv-Fornægtelse bringes til at bifalde, om de end ikke havde, hvad dog Mange af dem har, lidt poetisk Sands og Smag for det Friske og Fyndige, det Levende og Spillende, der ikke mindre findes i det ægte *Danske*, taget ligeud af Folkemunde, end i hvilketsomhelst andet levende Sprog (for at lade de Døde med Fred) som man vil nævne. Og skulde nu endelig *Kiøbenhavnerne* ikke være ligesaa dannede, som *Guldsmed-Svendene* i Ephesus, der, da de fandt, det var til deres egen Skade, om Folk i Asien tabde Troen paa det *himmelfaldne* Tempel, som de gjorde smukke Billeder af, raabde sig selv i hele to Timer hæse paa, at stor var de *Ephesers* Gudinde, eller skulde min saakaldte *Nordiske Overtro* eller mine saakaldte *Danske Drømmerier* virkelig 22være haardere at fordøje, saa *Kiøbenhavnerne* slet ikke kunde stemme i med, at Brage-Dronningen *Idunna*, som faldt ned fra *Ygdrasil* og lovsynges over hele Norden, hun har sikkert hjemme i *Danmark*, og det ventelig i Nærheden af *Kiøbenhavn*, siden hendes gamle Fruerbur hed enten *Brøndshøj* eller *Brøndby*.

Er det nu ikke engang urimeligt, at *Kiøbenhavnerne* paa en Maade og i en vis Grad kan vindes for den *Danske Sag*, som den vigtigste, om de end fra Smagens Side skulde hælde mere til den *Tydske* eller *Franske*, da maa det vel dog kaldes høstrimeligt og hardtad ganske vist, at Folk i *Smaaakiøbstæderne* og paa *Landet*, som slet ikke kan andet end *Dansk*, eller gider dog aldrig lært enten *Tydske* eller *Fransk*, som man skal bruge Ordbog til, og som har ondt ved at begribe, at man i *Kiøbenhavn* ikke finder hele *Danmark* stor nok til at svinge sig i, da enhver hos dem nøies med en lille Plet af *Danmark*, og mangen En kan dog hvad de kalder "slaae stort paa" leve som en Herremand og herske som en lille Konge i sin Kreds; er det ikke høstrimeligt og hardtad ganske vist, at alle disse Folk, der ikke blot udgør *Mængden*, men i flere Henseender, blandt andet først og sidst i *Næverne*, udgør *Kiernen* af hele *Folket*, let kunde vindes for den *Danske Sag*, og vilde vindes, naar blot *Kiøbenhavnerne* fandt det Umagen værdt at underrette sig selv og at oplyse dem derom! Man troer dog vel ikke i *Kiøbenhavn*, eller skulde idet mindste dog nødig troe det, 23at hele *Folket* i *Danmark*, derudenfor, som ikke i det mindste har *studeret* eller dog "gjort *Kommers*" i *Kiøbenhavn*, er rene Fæ, som man aldrig skal ændse, før de bliver *uvane*, da man nødes til det og har kun Ulykke baade af deres *Mængde* og af deres *Styrke*!

Men hvad er saa vel den *Danske Sag*, andet end Spørgsmaalet om, enten *Slesvig*, som ogsaa kaldes "Dansk *Holsteen*", skal regnes til *Kongeriget Danmark*, eller til *Hertugdømmet Holsteen*, eller til ingen af *Delene*, eller til dem Begge, hvad jo ikke engang *Kiøbenhavnerne* ret kan blive kloge paa eller enes om, saa at ville klare den *Sag* for *hele Folket* og faae dem til at sætte sig ind i den, var dog vel altfor urimeligt! Eller er maaskee det hele den *Danske Sag*, om vi skal erkiende *Slesvig-Holsteen* for en uafhængig Stat, eller fremdeles paastaae og, om behøves, eftertrykkelig stræbe at bevise, at den Stat, langt fra at være uafhængig, er ikke engang til uden i *Maanen*, eller i *Slesvig-Holstenernes* egen *Indbildning*?

Det Sidste troer vist de fleste *Kiøbenhavnere*, og det er intet Under, da det jo netop var ved *Slesvig-Holstenernes* aabne Feidebrev mod *Danmark* og alt *Dansk*, at *Kiøbenhavnerne* mærkede, der virkelig var en *Dansk Sag*, som ogsaa de paa en Maade hørte til og blev nødt til at tage sig lidt af. Svævede derfor den *Danske Sag* ei i mere øiensynlig Fare end Krigen med *Slesvig-Holstenerne*, da vilde jeg 24allermindst i dette Øieblik, da vi alle maa gjøre fælles *Sag* mod fælles *Fiende*, gaae irecte med *Kiøbenhavnerne* om deres Opfattelse af den *Danske Sag*, men vi maa dog endelig huske, hvad vi daglig læser om i *Aviserne*, at *Tydskerne* er nu allesammen paa *Benene*, og at *Danmark* er mod *Tydskland*, som, efter *Holberg*, "Tid mod *Evighed*" og "liden *Landsby* mod en stor og mægtig *Stad*," saa nu giælder det at holde *Ørene* stive og *Tungen* lige i *Munden*, naar vi i en *Ruf* vil have det *Slesvigske Spørgsmaal* afgjort, og blot for at komme i en saadan ordenlig *Kæmpe-Stilling* midt i det *Slesvigske Spørgsmaal*, maae vi nødvendig vide, *hvor* vi staaer og føle, vi har *Noget* i *Ryggen*. Derfor maa dog *Kiøbenhavnerne* endelig besinde sig paa, at ligesom den *Tydske Sag* aabenbar er hele *Tydskland* og *Tydskheden*, og den *Franske Sag* hele *Frankrig* og *Franskheden*, saaledes er den *Danske Sag* hele *Danmark* og *Danskheden*, saa naar vi nu vil gjøre vor *Paastand* paa *Slesvig* giældende, ikke blot mod det *Slesvig-Holsteenske Ridderskab* og de *Slesvig-Holsteenske Advokater*, men mod hele *Tydskland*, med eller uden det *Tydske Forbund*, der nu gjør lidet eller intet til *Sagen*, da maae vi baade have den *Tro*, at *Danmark* og *Danskheden* er *Noget* i sig selv, og have fattet den *Beslutning*, at det være nu saa lidt og synes i *Tydskerne* *Øine* saa usselt og foragteligt som det kan, saa vil vi dog være det bekiendt og kæmpe for det til sidste 25Blodsdraabe. *Slesvig* har ikke blot, ligesom *Holsteen*, en *Tidlang* tilhørt *Kongen* af *Danmark*, og *Slesvig* har ikke blot engang været *indlemmet* i *Danmark*, ligesom *Elsaß* i *Tydskland* og *Belgien* i *Frankrig*, og *Slesvig* har ikke blot endnu *halvveis* en *Dansk*, ligesom *Elsaß* en *Tydske* og *Belgien* en *Fransk* *Befolkning*; men de *Slesvigske Danskere* har begyndt at vaagne op i den *Følelse*, at *Dansk* er deres *Modersmaal*, og at *Modersmaalet* er noget langt dybere, stærkere og elskeligere end *Tydskerne* troer, og vi, som i *Kongeriget* er vaagnede i den samme *Følelse*, vi føle os derved uopløselig knyttede til de *Slesvigske Danskere*, og jeg, for min *Part*, er, som *Historiker*, overbeviist om, at ligesaa lidt som de *Slesvigske Danskere* uden vor *Hjælp* kan "blive ved at tale *Dansk*" og have *Gavn* og *Glæde* deraf, ligesaa lidt kan vi uden de *Slesvigske Danskere* *Hjælp* fortsætte og fuldende den *Danske Udvikling*, som skal bevise, at der ikke blot *haandgribelig* og *politisk*, men ogsaa *aandelig* og *folkelig*, har været og er et *Danmarks Rige* til. Det er da nødvendig min *Mening*, at netop nu, i *Nødens Tid*, da man kiender *Venner*, skal vi staae *Last* og *Brast* med de *Slesvigske Danskere*, som vil staae *Last* og *Brast* med os; men for at det skal have noget at betyde, maae vi dog baade troe, at hvad der vil hjælpe de *Slesvigske Danskere*, er noget i sig selv, og føle, at *Danmark* og 26*Danskheden* er værd at stride og at lide for. Naar vi altsaa skal kæmpe i og

om Slesvig, da maa vi huske, vi kæmper paa og om *Danmarks Grændser*, men kæmper for Danmarks Rige, som dog vel maa være til, for at have *Grændser*, og maa aldrig sætte saa høi Priis selv paa den naturligste og hardtad uundværlige Grændse, som paa sig selv, som paa det *Danmarks Rige*, der ogsaa med lidt snevrere Grændser ikke blot har hutlet sig igjennem, men beholdt Kraft og faaet Lykke til at udvide sine alt for snevre Grændser. *Slesvig* er nemlig, hvad vi end siger og gjør, blevet et *Tvistens Æble* mellem *Tydskland* og *Danmark*, og om vi skal vinde Seier, maa Tiden vise, men var *Danmarks Rige*, uden *Slesvig*, slet ingen Ting, da var den *Danske Sag* aabenbar allerede afgjort og allerede tabt, thi hvad der ikke engang til *Nød* kan staae paa sine egne Been, lader nok være enten at skyde Andre omkuld eller at tage enten lidt eller meget med en Trumf, og var desuden *Danmark* og *Danskhed*, uden *Slesvig*, aandelig og folkelig talt, slet ingen Ting, da blev jo *Slesvig*, ved at indlemmes deri, enten til ingen Ting, eller det maatte være *Tydskheden* i *Slesvig*, der gjorde baade det og *Danmark* til *Noget*, altsaa være *Tydskheden*, der, ved en fortvivlet Selvmodsigtelse i eet Aandedræt, gjorde *Danskheden*, aandelig og folkelig talt, til noget *Ikketydsk*.

Saaledes finder jeg mig nødt til at tænke og slutte, men det nytter naturligviis ikke, at jeg ene gamle Mand og Bogorm tænker og slutter saa, og nytter ikke at Slutningen er *uigjendrivelig*, naar dog de fleste Danskere i Kongeriget og især *Kiøbenhavnerne*, lee kun ad det, som noget *Pæredansk* eller *poetisk Sværmeri*, ja, vel endog høilig laster det, som et halvt Forræderi mod den *Danske Sag*, der, efter deres Formening, lever og dør, staaer og falder med det *Slesvigske* Spørgsmaal, saa at naar det ikke i en Ruf kan besvares til Danmarks Fordeel, da er den *Danske Sag* død og magtesløs, men at kan det blot paa en Maade, enten med Næverne, ligegodt om Danske, Franske eller Engelske Næver, eller ved Mægling, ligegodt om Svensk, Russisk eller Tyrkisk Mægling, komme til at staae paa *Landkortet* og i alle *offenlige Brevskaber*, at Danmark gaaer til *Eideren*; see, da er den *Danske Sag* afgjort, eller behøver dog kun fremdeles at understøttes lidt ved Høiskolen i Rødding, hvor de Danske *Slesvigere* kan lære at kiende og elske deres *Danske Byrd* og *Blod*, *Modersmaal* og *Fæderneland* og være stolte deraf, skjøndt man i Kongeriget Danmark selv, og især i det *Danske Rigets Hovedstad*, *Kiøbenhavn*, saavidt muligt, glemmer og ringeagter det Altsammen!

Saaledes slutter *Fortvivlelsen* hos mig, som jeg kalder min *Engelske* Fortvivlelse, idag som igaar, men dertil svarer mit *Danske Haab*, der er ligesaa seilivet og lidt stærkere, med følgende Spørgsmaal: Hvem kan vide det, om *Kiøbenhavnerne* vil tænke ligesaadan imorgen, som de tænkte igaar! Hvem kan vide, om ikke den store Rystelse af Alt hvad der ikke stod paa sikker og folkelig Grund, kan have frembragt eller dog lettet et ligesaa stort Omsving i *Kjøbenhavnernes* Hoved som i deres Tanker om *Ministerium* og *Oppositionen*? Hvem kan vide det, om de ikke nu er blevet tilgængelige for den lille Oplysning, at det er i det Hele, ligesom det var i Statsraadet, at skal den *Danske Sag* vindes, da maa man begynde med at skille den skarpt fra enhver anden Sag, og især fra den *Tydske*, som skal overvindes, og man maa troe, at den *Danske Sag* er i sig selv saa god og dyrebar, at den er alle de Opofter værd, den kræver, for at vindes? Overgaaer det da virkelig *Kiøbenhavnernes* Fatteevne, at nuomstunder, da alle *Folkefærd* vaagne og kræve hver *Sit*, og da de opfarende *Tydskere* haardnakket paastaaer, at *Slesvig* er i grunden deres, fordi Danmark og *Danskhed* er kun et Blændværk, er i grunden, aandelig og folkelig talt, slet ingen Ting, at nu nytter det os slet ikke at klamres med *Tydskerne* enten om *Sønder-Jylland* eller om *Nørre-Jylland*, eller om nogen Verdens Ting, dersom vi selv troer og bekjender, at *Tydskerne* har i grunden Ret, Danmark og *Danskhed* er i grunden ikke værd at nævne? Eller har *Kiøbenhavnerne* virkelig en saadan Kulsviertro paa deres Intelligens og Talegaver, at de skal kunne sætte Mod i det Danske Folk til at vove Alt for ingen folkelig eller aandelig Ting, de skal vinde de *Danske Slesvigere*, saa de bliver stolte af at være ingen Ting med os, og fnysende over, at man kalder dem med det ypperste, intelligenteste Folke-Navn: *Tydskere*, og vil indlemme dem i det mægtige og glimrende *Tydske Forbund*! Eller skulde *Kiøbenhavnerne* virkelig være saa letsindige og lattermilde, at de ikke selv i denne store Omsvings-Time, som de selv paa daarligt Dansk kalde "alvorsfuld", kunde andet end lee ad den Paastand, at nu, da det ikke længer er Fyrster og staaende Hære, men gjærende Kræfter, brusende Bølger og flyvende Hære, Folk og Aander, Slægter og Tungemaal, som kæmpe om Seiren, om Æren og Prisen, nu kan *Danmarks* Folk og Rige umulig forsvare sig eller bestaae, hvis man ikke engang i Rigets *Hovedstad* vil aflægge den selvmorderske Ringeagt for Alt hvad der kun er *Dansk*, følgelig Alt hvad der, naturlig og historisk, ene og alene udgjør *Danskheden* og gjør den kjendelig fra alt Andet under Solen!

Saaledes spørger *Haabet*, og jeg kan dog aldrig troe, det er *Kiøbenhavnernes* Alvor, at jeg, som *Historiker*, paa deres Vegne skal svare: nytter altsammen intet, det Danske Rigets Hovedstad vil blive ved at fjase med den *Danske Sag* og foragte hvad der er Sjælen og Kiernen i den, blive ved at modsige og gjendrive sig selv, ligegodt og ligeslet, paa *Tydske* og *Dansk*, og dog ligefuldt vente at vinde hvad den kalder den *Danske Sag*, saa Riget beholder sin yderste Grændse og *Kjøbenhavn* sin Plads og sin Rang mellem *Europas* smukke, voxende, velhavende, muntre og dannede Hovedstæder! Nei dog, *Kjøbenhavn* har selv en *Historie*, som lover og spaaer noget ganske andet, lover og spaaer, at den i *Nødens Tid* vil gjøre *Danmark* Ære og gjøre det *Danske* Navn endnu engang berømt i Verden, ved at give hele *Danmark* et godt Exempel paa Oplysning i den *Danske Sag*, paa Høiagtelse og paa Opofter for den. Ja, jeg veed nok, at min Tro paa *historiske Forvarsler* forsaavidt er poetisk, at var jeg ikke Skjald, da havde jeg den neppe, men gjaldt det kun om gode Grunde, da har jeg saamange af dem, at jeg turde forsvare den Tro for al Verdens Bogorme, og hvilket *historisk Forvarsel* skulde da være mere opmuntrende end det blandt os uforglemmelige, der udspringer af den *Danske Hovedstads* Stilling og Heltegjerning for henvend *tohundrede* Aar siden (1658-60)

under den haardeste af vore Svenske Krige. Dengang var nemlig ikke blot *Slesvig*, men saa godt som hele *Danmark* borte, paa den *Danske Hovedstad* nær, og den var saa slet befæstet, at man siger, at dersom *Karl Gustav* var blevet ved sit første Forsæt at seile herover ligefra *Kiel* og lande paa Toldboden, eller han siden havde skyndt sig lidt mere fra *Valdby-Bakke*, da kunde han taget *Kjøbenhavn* som en Svedske, men dog besluttede den *Danske Hovedstad* at staae for *Stød* og holde ud, og den havde, som vi veed, *Lykken* med sig, frelste Riget og gav det en ny *Forfatning*, som den syntes, bedst sikrede Rigets Styrke og Bestandighed i Fremtiden.

Jeg veed det meget godt, at *Kjøbenhavnerne* i *Frederik den Syvendes Dage* er meget forskjellige fra *Kjøbenhavnerne* i *Frederik den Tredies*, men deraf følger dog vel ikke, at de skulde være *mindre Danske* og *mindre oplyste*, men begge Dele maatte de dog være, for ikke med Iver at tage sig af den *Danske Sag* nu, da den aabenbar langt klarere trænger til dem, kan ikke vindes, uden deres kraftige Bistand, men kan heller ikke tabes uden at drage *Danmarks 30 Hovedstad* i Undergangen med sig. Førrige Gang var nemlig *Danskheden* ikke nær i saa øiensynlig Fare, som nu, thi der var dog kun Spørgsmaal mellem *Dansk* og *Svensk*, som man i vore oplyste Dage kan see, er neppe engang saa stor som imellem *Høitydsk* og *Plattydsk*, saa det var egenlig kun det *Danske Riges Ære* og *Hovedstadens Velfærd* og Anseelse, der stod paa Spil, og maatte tabes, hvis den *Svenske Konge* seirede og gjorde, som han agtede, og som havde været rimeligt nok, *Gothenborg* til hele Nordens Hovedstad. Nu derimod er Spørgsmaalet ikke blot om det *Danske Riges Ære* og om *Hovedstadens Velfærd* og Anseelse, men tillige om *Danskhedens* Tilværelse, thi nu staaer Striden mellem *Dansk* og *Tydsk*, som umulig kan sammensmelte, om de saa ti Gange slugde hinanden, nu staaer Striden ikke blot, som det hedder i *Holger Danskes Vise*, under *Nørre-Jylland*, hvor *Slesvig-Holstenerne* vil have Lov til at slæbe af med de *Danske Slesvigere* midt ind i det *Tydske* Forbund, men Striden staaer over hele *Danmark*, den staaer midt i det *Danske Riges Hovedstad*, og allevegne vil *Tydskheden* underkue og fortydske *Danskheden*, paastaaer at have Ret og synes virkelig at have Magt dertil allevegne, ligesom i *Slesvig*, i det mindste siden *Christian den Førstes Tid*, som ventelig ikke engang paa *Danmarks Throne* lærde *Dansk*, og maatte da sagtens ønske, at *Tydsk* og *Dansk* skulde evig blive "ungedeelt tosamen." See, det er den største og farligste Strid, der kan staae i vort lille Rige, og det er soleklart, at seirer ikke snart *Dansken* og *Danskheden* over *Tydsken* og *Tydskheden* i alle Maader, fremfor alt til Kongeaaen, da kan al Verdens Stormagter, om de end vilde, ikke frelse *Danmarks Rige*, men maa lade briste hvad ei kan bære, saa det i det allermindste rives itu, eller gaaer midt over, og hver Stridsmand tager sin Part: *Slesvig-Holstenerne* tager baade *Nørre-Jylland* og *Sønder-Jylland* og *31 Svenskerne* tager *Sælland* med saamange af de andre Øer, som muligt, og lader naturligviis den *Danske Hovedstad* følge det *Danske Rige* i Graven.

Var det dog nu saa urimeligt, om det *Danske Riges Hovedstad* gennem 400 Aar, om *Kjøbenhavn*, skulde det end tilfældigviis være efter min Ringheds Raad, paa *Danskhedens* Vegne afkastede det *Tydske Aag*, og hjælp, baade med Raad og Daad, hele *Danmark* til at gjøre det Samme, til at blæse ad det *Tydske Sprog*, den *Tydske Lærdom*, den *Tydske Historie*, *Poesi* og *Philosophi*, i Sammenligning med alt det tilsvarende *Danske* og med alt det *Nordiske*, som vi *Danske* dog nok har en anderledes Systerlod i, end de *plattydske Slesvig-Holstenerne* har i al den *Høitydske* Herlighed, som de alene brammer af, saa det har ingen Nød, at det *Slesvig-Holsteenske Modersmaal* eller den *Slesvig-Holsteenske Lærdom*, *Historie*, *Poesi* og *Philosophi* skulde slaae de *Danske* af Marken. Kan eller vil eller tør nu *Kjøbenhavn*, det *Danske Riges* gamle *Hovedstad*, ikke engang det, da vilde jeg ikke engang have *Kjøbenhavn* til at underskrive min *Petition* eller *Adresse*, paa *Dansk*: min venlige og indstændige Bøn og Begjæring til det *Danske Folk*, først og fremmest at være bekendt for sig selv og al Verden hvad de er af Byrd og Blod; først og fremmest lære at kjende hvad de i *Fædernelandet* og *Modersmaalet* selv har, og lære at bruge det godt, og da, naar de ikke baade har store Sjæle-Evner og megen Videlyst og gode Stunder, da at nøies med det, der ingenlunde er saa lidt, som det seer ud til! Nei, jeg har altid vogtet mig for at raade andre til hvad jeg ikke selv vilde eller turde gjøre, og jeg har altid været en stor Hader af det tomme Skin og kiender intet tommere end Underskrifter i Tusindtal paa hvad Faa eller Ingen af Underskriverne vil reise sig ret op for, og her, hvor det gjælder om at reise Hovedet paa den gennem Aarhundreder ei blot undertrykte men for32trampede *Danskhed*, her var det jo uhyre latterligt at anbefale den enten til de *Danske i Slesvig* eller til hele det *Danske Folk*, og dog aabenbar sætte sin *Ære* i at kunne tale og skrive eller dog læse *Tydsk*, og gjøre sig en Samvittighedssag af, at *Ens Børn*, ja, selv *Pigebørnene*, allerede i Barndommen lærde at læse eller dog at stave *Tydsk*, medens man hverken selv gad kjendt eller have sine Børn gjort bekendte med andet eller mere *Dansk*, end man behøver for at kunne snakke med *Tjeneste-Folkene*, og for at kunne lære først *Tydsk*, saa *Fransk* og, om muligt, en Mundfuld af alle mulige Sprog, baade levende og døde, under Solen og under Jorden. Selv har jeg vist nok baade læst mere *Tydsk* og lært en Mundfuld af flere Sprog end de fleste dannede *Kjøbenhavnere*, men jeg har dog alt i 40 Aar talt saa lidt og saa slet *Tydsk*, som muligt, jeg har dog lært mine *Børn Dansk* fremfor Alt, og saameget og saa godt *Dansk* som jeg kunde, og altid undskyldt min megen *Tydske* Læsning med, at man maa kjende det Kram, naar man skal bekæmpe det, og givet den gyldige Grund for alt mit Sprogfuskeri, at, som Verdens-Historiker var det mig nødvendigt, og mit *Danske Modersmaal* og *Fæderneland* har jeg altid prist og ophøiet over alle andre, og saaledes maa det aabenbar blive med os alle, som virkelig vil stride for den *Danske Sag*.